

Тема: Організаційні основи виробництва

В Україні створено однакові умови для розвитку всіх форм власності – державної, приватної та комунальної.

Підприємства можуть належати до мікропідприємств, малих, середніх або великих.

За [Законом України № 2164-VIII](#)

За [ст. 55 ГКУ](#)

Мікропідприємства

Мікропідприємствами є підприємства, показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом з таких критеріїв:

балансова вартість активів — до 350 тисяч євро;

чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — до 700 тисяч євро;

середня кількість працівників — до 10 осіб.

Суб'єктами мікропідприємництва є юрособи — суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 10 осіб та **річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 2 мільйонам євро**, визначену за середньорічним курсом НБУ.

Великі підприємства

Великими є підприємства, які не відповідають критеріям для середніх підприємств та показники на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом з таких критеріїв:

балансова вартість активів — понад 20 мільйонів євро;

**чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) —
понад 40 мільйонів євро;**

середня кількість працівників — понад 250 осіб.

Суб'єктами великого підприємництва є юридичні особи — суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) перевищує 250 осіб та **річний дохід від будь-якої діяльності перевищує суму, еквівалентну 50 мільйонам євро**, визначену за середньорічним курсом НБУ.

Малі підприємства

Малими є підприємства, які не відповідають критеріям для мікропідприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом з таких критеріїв:

балансова вартість активів — до 4 мільйонів євро;

чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — до 8 мільйонів євро;

середня кількість працівників — до 50 осіб.

Суб'єктами малого підприємництва є:

юридичні особи — суб'єкти господарювання будь-якої організаційно-правової форми та форми власності, у яких середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та **річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро**, визначену за середньорічним курсом НБУ.

Середні підприємства

Середніми є підприємства, які не відповідають критеріям для малих підприємств та показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв:

балансова вартість активів — до 20 мільйонів євро;

чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) — до 40 мільйонів євро;

середня кількість працівників — до 250 осіб.

Інші суб'єкти господарювання належать до суб'єктів середнього підприємництва.

Галузь – це частина сільськогосподарського виробництва, яка відрізняється від інших видом продукції, складом засобів виробництва і знарядь праці, технологією та організацією виробничих процесів.

Сільське господарство – це галузь
найвищою мірою інтегрована
в певну природно-економічну
систему, в якій кожен компонент
є обов'язковим елементом
і виконує свою специфічну роль.

**Планування та організація діяльності
підприємства – це**

**економічна наука, яка на основі
об'єктивних законів розвитку природи
і суспільства вивчає закономірності
раціональної побудови, планування
і економічно ефективного ведення
виробництва на сільськогосподарських
підприємствах з метою отримання
максимального прибутку.**

Під час вивчення використовують такі методи:

1. Діалектичний – методи, факти, явища, процеси вивчають не ізольовано, а у зв'язку з іншими явищами і процесами.
2. Індукції – вивчають однорідні факти, котрі узагальнюють і виводять загальне правило.
3. Дедукції – це метод дослідження, коли на основі загальних правил вивчають часткові явища, факти, тобто дослідження виконують від загального до часткового.
4. Аналітичний – порівнюють показники підприємства, його окремих галузей за декілька років; вивчають зв'язок між окремими чинниками.
5. Статистичні – під час вивчення масових явищ за допомогою групування господарств за тими чи іншими ознаками.
6. Монографічний – вивчають досвід кращих підприємств.
7. Розрахунково-конструктивний – вивчають ступінь впливу різних чинників на певний показник і визначають на цій основі планові показники.
8. Експериментальний – передбачають проведення економічного експерименту.
9. Економіко-математичні методи – з допомогою комп'ютерних технологій застосовують для розв'язання складних економічних завдань.

Система господарства – це правильна спеціалізація підприємства, раціональне поєднання галузей, які разом з комплексом соціально-економічних, агроотехнічних та організаційних заходів спрямовані на всебічне використання виробничого потенціалу підприємства, отримання максимального прибутку.

Класифікація систем господарства здійснюється:

- 1) за регіональними рівнями (для країни, зони, області, району, підприємства);
- 2) за галузевим принципом (системи рослинництва, системи тваринництва, системи допоміжних і обслуговчих виробництв для підприємства);
- 3) за технологічною ознакою (системи землеробства, системи удобрення, системи годівлі худоби, системи машин, системи оплати праці і т. інше);
- 4) за структурним принципом (виробнича, організаційна, соціальна структура підприємства).

Ресурсний потенціал підприємства – наявність матеріально-технічних, трудових і земельних ресурсів підприємства.